

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 3, Article Number: 1C0210

EDUCATION SCIENCES

Received: January 2010

Accepted: July 2010

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Ömer Kutlu¹

Mümine Güher Özercan²

Ankara University¹

Firat University²

kutlu@education.ankara.edu.tr

m.guher_23@hotmail.com

Ankara-Turkey

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYI ÖĞRENCİLERİN DERS SINAVLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenliği programında okuyan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin, fakültelerinde yapılan ve kendi ders başarılarını belirleyen sınavlara ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel yönteme dayalı olup çalışma grubunu Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği programının 3. ve 4. sınıfında okuyan toplam 91 öğretmen adayı öğrenciden akademik başarı ortalamaları dikkate alınarak sıralanmış, üst, orta ve alt puan diliminden seçilmiş 3 sınıftan 17 ve 4. sınıftan 21 olmak üzere ölçme dersi almış 38 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada dört açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmış, ayrıntılı bilgi edinmek için gerekli durumlarda alternatif sorular (sondalar) işe koşulmuştur. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış mülakat yöntemiyle toplanılmış ve görüşmelerde sesli kayıt alınmıştır. Verilerin çözümlenmesinde "betimsel analiz tekniği" kullanılmıştır. Katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara göre, öğrencilerin her bir alt boyutla ilgili hem olumlu hem de olumsuz görüşlere sahip oldukları gözlenmiştir. Öğrencilerin her dört boyut için daha çok olumsuz görüşlere sahip oldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ölçme Ve Değerlendirme, Sınav, Nitel Araştırma, Sınıf Öğretmenliği

PRESERCIVE CLASSROOM TEACHERS' OPINIONS ABOUT COURSE EXAMS

ABSTRACT

The aim of this study is to assess the opinions of 3th and 4th grade preservice classroom teachers about the examinations which are administered at their own faculty. This is a qualitative study. The universe of this study consists of 91 3th and 4th grade preservice classroom teachers receiving education in elementary education program in educational faculty of Fırat University. Out of 91 preservice teachers 38 of them was chosen (17 participants from 3th grade and 21 participants from 4th grade) considering high, middle and low academic achievement levels. All participants had been taken measurement and evaluation course before. In order to collect data four open ended interview questions were used. To get profound information probes were used when it was necessary. Data was collected with semi-structured interview technique. Interviews were recorded via tape recorder. In order to analyze data descriptive analyses method was used. Result of this study showed us that, preservice classroom teachers have both positive and negative opinions for each sub dimension. But participants have mostly negative opinions for each four dimension.

Keywords: Measurement And Evaluation, Exams, Qualitative Research, Classroom Teacher Programs

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Günümüzdeki hızlı gelişmeler ve değişimler birçok kurumda olduğu gibi eğitim kurumlarında da değişikliklere yol açmıştır. Bilgi çağında toplumların ayakta kalabilmeleri için, bireylerini yüksek standartta eğitilmeleri gerekmekte, bu gereklilik de eğitime verilen önemin artmasına neden olmaktadır. Günümüzde, toplumsal, ekonomik, kültürel vb. alanlarda meydana gelen baş döndürücü gelişmeler, insanların mevcut bilgi birikimini sürekli artırmaktadır. Bu gelişmeler çağında öğretmenin de, bu gelişmeleri izlemesi ve kendisini yenilemesi kaçınılmaz bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Bireylerin sahip olması gereken bazı yeterlikler şöyle sıralanabilir:

- Problem çözme, eleştirel düşünme, araştırma yapma, değerlendirme, bilgiyi etkili kullanma, bildiklerini sözlü ve yazılı anlatma gibi bilişsel yeterlikler,
- Kendini yansıtma ve kendini değerlendirme gibi biliş ötesi yeterlikler,
- Karşılıklı konuşmayı başlatma, ikna etme, işbirliği yapma, grupla çalışma, sabırlı olma, içsel olarak güdülenme, sorumluluk alma, engelleyici durumlarla baş etme gibi sosyal yeterliklerdir [1].

Günümüzde eğitim kurumları için önemli olan, bireylerin hızla değişen bilgileri edinip, edindikleri bu bilgileri gerçek yaşam durumlarında kullanmalarındır [2]. Bu bağlamda okullar yukarıda sözü edilen yeterliklere sahip bireyleri yetiştirmek durumundadır. Eğitim kurumu, diğer toplumsal kurumlarla etkileşim içindedir. Bu etkileşim, eğitim kurumlarının yetiştirdiği bireyler yoluyla diğer toplumsal kurumları değiştirmesi, değişen kurumların da oluşan yeni gereksinimlere uygun bireyleri yetiştirme konusunda eğitim kurumunu değişime zorlaması biçiminde olur [3]. Bu değişim eğitim kurumlarının nitelikli bireylerin yetiştirilmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Eğitim fakültelerinin yetiştirdiği elemanların en önemlisi öğretmenlerdir. Öğretmenler toplumun geleceğini oluşturan bireylerin yetiştirilmesinde rol oynayan önemli bir güçtür. Öğretmenlerden beklenenler daima üst düzeyde şeyler olmuştur. Bu bakımdan öğretmen adayının seçiminde ve yerleştirilme sürecinde, amaçların üst düzeyde niteliklere sahip öğretmen yetiştirmeye yönelik olarak belirlenmesi gerekmektedir [4].

Öğretmen adaylarının gerek meslek derslerinde gerekse diğer derslerde öğretmenlik mesleğine özgü tüm becerileri kazanmaları gereklidir. Öğretmen adaylarının derslerine giren öğretim elemanlarının yaptıkları uygulamalar bu becerileri kapsayacak biçimde olmalıdır. Öğretmen adaylarının eğitiminde, öğretmenlik mesleğiyle ilgili temel bilgiler ve beceriler kazandırılırsa da, onları yetiştiren öğretim elemanlarının sınıfta yaptığı uygulamalar ve gösterdiği davranışlar öğrenciler tarafından dikkatle izlenmekte ve öğretim elemanlarının davranışları model olarak alınmaktadır. Öğretim elemanları, öğretmen adaylarının eğitiminde onların ders başarılarını belirlemek amacıyla uyguladıkları sınavlara dikkat etmelidir. Bu sınavların öğretmen adayları için geçti-kaldı kararından öteye anlam taşıdığı çok açıktır. Kutlu, Bal ve Koçar, yaptıkları araştırmada öğretim elemanlarının hazırladığı sınavların öğretmen adayları için örnek olduğu belirtmektedirler [5]. Sınavların hazırlanması, uygulanması, puanlanması ve değerlendirme sonrasında verilen geribildirim öğretmen adayları için örnek oluşturmaktadır. Bu nedenle öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarına yapmış oldukları sınavlara özen göstermesi gerekmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinin başarısına katkıda bulunan önemli öğelerden birisi olan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri yalnızca öğrenci başarısının belirlenmesinde değil, okul başarısının da belirlenmesinde önemli katkılar sağlar. Öğrenci başarısını belirleme, durum belirleme kavramını ortaya çıkarmıştır.

Eğitimde durum belirleme, eğitimin çeşitli çıkarları doğrultusunda öğrencinin başarısını belirlemede formal bir süreçtir [6]. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları sonucunda elde edilen veriler sayesinde hem öğrenciler hem de okul, başarılı, eksik ve hatalı yönleri hakkında belirlemeler yapar ve kararlar alır. Alınan kararların doğruluğu, ölçme ve değerlendirme uygulamalarından elde edilen sonuçların doğru olmasıyla yakından ilgilidir [7].

Costin, Greenough ve Menges yaptıkları araştırmada, öğrenci değerlendirmelerinin üniversite eğitimi hakkında güvenilir ve geçerli bilgi verdiğini saptamıştır. Bulgular, elde edilen bazı bilgilerin öğretim elemanının başarısını artırmada yardımcıdır [8]. Doyle'nin öğretim etkililiğini belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmada fakültelerde yapılan sınavlarla ilgili şu sonuçlar elde edilmiştir:

- Sınav hazırlama süreci yalnızca sınav haftasına bağlı kalmamalı, bu süreç yarıyıl tatili de dahil olmak üzere bütün bir yıla yayılmalıdır.
- Değerlendirme sürecinde öğrenci sayısı, dersin türü, öğretim elemanının deneyimi gibi sonuçlara etki edebilecek değişkenlerin nasıl kontrol altına alındığı, verinin nasıl kullanıldığı ve sonuçların güvenilir ve geçerli olup olmadığına dikkat edilmelidir.
- Öğretim elemanları sınavları, izlemeye dayalı (formative) değerlendirme kapsamında ele alınmalıdır, çünkü ancak bu sayede öğretimin etkililiğini artırabilir.
- Eğer düzey belirlemeye dayalı (summative) değerlendirme yapılacaksa, dersi kapsayacak sorulara yer verilmeli ve bulgular açık bir biçimde duyurulmalıdır [9].

Birgin ve Gürbüz, sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi düzeylerini incelemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının kendi öğrenim yaşamlarında sıkça karşılaşmalarına bağlı olarak yazılı yoklama ve çoktan seçmeli sınavları tercih ettikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarının ölçme aracı hazırlamak için yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna varılmıştır [10]. Kutlu, Bal ve Koçar, araştırmalarında sınıf öğretmeni adayı öğrencilerin fakültelerinde yapılan sınavlara ilişkin görüşlerini belirlemişlerdir. Araştırma sonucunda öğrenciler sınavlardaki soru sayılarını yeterli bulmadıklarını, soruların bilgi düzeyinde kaldığını, sınavlarda yeterli sürenin verilmediğini dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yaklaşımları, onların öğretmenlik eğitimi sırasında edindikleri bilgiler hakkında da bilgi vermektedir.

Güven, sınıf öğretmenleriyle yürüttüğü bir çalışmada, sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeyi daha çok not vermek amacıyla yaptıklarını, çoktan seçmeli test ve yazılı yoklama türünü daha çok tercih ettiklerini, ölçme ve değerlendirme konusunda kendilerini yeterli görmelerine karşın bazı yetersizliklerinin olduğunu ortaya koymuştur [11]. Güven ve Eskitürk, sınıf öğretmenleri üzerinde yaptıkları araştırmada, geleneksel ölçme ve değerlendirme tekniklerinden yazılı sınavlar, çoktan seçmeli, kısa cevaplı ve boşluk doldurmalı testlere daha çok yer verdiklerini, proje, performans çalışmalarını ve gözlemi resmi zorunluluktan dolayı kullandıklarını, portfolyo, rubrik, sunum, öz ve akran ölçme ve değerlendirmeyi ise çok az tercih ettiklerini saptamıştır [12].

Yapılan araştırmalar, öğretmen yetiştiren programlarda kullanılan sınavların öğretmen adayları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu durum, bu tür araştırmaların önemini ortaya koymaktadır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmanın amacı, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programında okuyan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin, fakültelerinde yapılan ve kendi ders başarılarını belirleyen sınavlara ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Öğrenciler, sınavlarda kullanılan soruların, başarılarını ölçme gücüyle ilgili neler düşünmektedirler?
- Öğrenciler, sınavların puanlanmasıyla ilgili neler düşünmektedirler?
- Öğrenciler, sınav ortamının koşullarıyla ilgili neler düşünmektedirler?
- Öğrenciler, sınav kâğıdının düzeniyle ilgili neler düşünmektedirler?

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Sorular öğrencilere sözlü olarak yöneltilmiş ve ses kaydı yapılarak alınan görüşler çözümlenmeye hazır duruma getirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde "betimsel analiz tekniği" kullanılmıştır. Bu tekniğe göre elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Ayrıca görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir [13 ve 14].

3.1. Çalışma Grubu (Study Group)

Çalışma, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği programının 3. ve 4. sınıfında okuyan, ölçme ve değerlendirme dersini almış toplam 38 öğretmen aday öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Çalışma grubunun oluşturulmasında 3. sınıfta 43 ve 4. sınıfta okuyan 48 öğrenci ayrı ayrı olmak üzere öncelikle akademik başarı ortalamalarına göre sıralanmıştır. Bu sıralamaya göre üst, orta ve alt başarı gruplarında yer alan öğrenciler içinden kız ve erkek öğrenciler yaklaşık sayıda olacak biçimde örneklem seçilmiştir. Çalışmanın yürütüleceği öğrencilere çalışmaya başlamadan önce, araştırmanın amacı ve yöntemi anlatılmış, bu konuda çekinmeden ve ayrıntılı görüş bildirmek isteyen öğrenciler araştırma kapsamına alınmıştır. Çalışma grubunun dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin dağılımı
(Table 1. Distribution of participant subjects)

Gruplar	Üst Grup		Orta Grup		Alt Grup		Toplam
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
3. sınıf	3	3	3	2	2	4	17
4. sınıf	5	2	3	4	2	5	21
Toplam	8	5	6	6	4	9	38

3.2. Veri Toplama ve Veri Toplama Aracı (Data Collection and Data Collection Instrument)

Araştırma verileri, daha önce bu tür bir araştırma için sınıf öğretmenliği programında okuyan öğrencilerden ve bu programa ders veren öğretim elemanlarından yararlanılarak geliştirilmiş "görüşme formu"yla toplanmıştır [5]. Görüşme formunda dört adet soru ve bu sorulara dayalı sondalar yer almaktadır.

Görüşmeler, formda yer alan sorulara bağlı kalınarak yüzyüze yapılmış ve sesli kayıt alınmıştır. Daha sonra veriler araştırmacılar tarafından okunarak temalara göre gruplandırılmış ve aynı tema altında

toplanan veriler araştırmacılar tarafından düzenlenmiştir. Düzenlenen veriler tanımlanarak bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenmiş, görüşlerin temalara göre tekrarlanma sıklığı ve yüzdelerle belirtilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR (RESULTS)

Bu bölümde araştırmanın sorularına ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Birinci Sorusuna İlişkin Görüşler ve Yorumlar (Findings and Opinions Related to First Research Questions)

Katılımcılara aşağıdaki soru yöneltilmiş, daha ayrıntılı veri elde edebilmek ve soruyu anlaşılır duruma getirmek amacıyla araştırmacı tarafından gerekli durumlarda sondalar kullanılmıştır.

- **1. Soru:** Üniversiteye başladığınız günden itibaren aldığınız derslerle ilgili birçok sınava girdiniz. Bu sınavlarda kullanılan soruların başarınızı ölçme gücüyle ilgili görüşleriniz nelerdir? Açıklar mısınız?

Sondalar (Probes):

- Soruların Dil ve Anlatım Özelliği (Appropriateness of questions in terms of *Grammar and written expression*)
Açık ve anlaşılır bir dille yazılması
Türkçe yazım kurallarına uygun olması
Alanın temel kavramlarıyla yazılmış olması
Yönergelerin bulunması ve anlatımının açık, anlaşılır olması
(Öğreticiler eğer yönerge veriyorlarsa bunu yazılı olarak mı, sözlü olarak mı veriyorlar? Hangi yönerge daha etkili? Yazılı yönergeler okunuyor mu?)
- Soruların Psikometrik (Güvenirlik ve Geçerlik) Özelliği (Appropriateness of Psychometric Features of questions (Reliability, Validty))
Soru sayısının yeterli olması,
Sınav için verilen sürenin yeterliliđi,
Soruların anlatılan içeriğe uygun olması,
Farklı zihinsel süreçleri ölçen soruların (bilgi ve bilgi üstü) bulunması,
Soruların ölçmek istediği özelliği ölçüyor olması,
Sınav türünün (kısa yanıtlı, çoktan seçmeli vb.) anlatılan içeriğe uygun olması,
Sınavda farklı soru türlerinin kullanılması,
Sorularda yanlılıkların (cinsiyet, politik görüş, etnik yanlılık vb.) bulunması.

Araştırmanın birinci sorusundan elde edilen bulgular Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adayı öğrencilerin sınavların dil ve anlatım özelliğine ilişkin ilgili olumlu görüşleri
(Table 2. Preservice teachers' positive opinions about grammar and written expression of exams)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Sorular açık ve anlaşılır bir dille yazılmıştır.	K4, K5, K6, K8, K11, K13, K14, K20, K22, K26, K27, K28, K29, K30, K31	15	40
Anlaşılmayan sorular, öğretici tarafından açıklanmaktadır.	K2, K4, K6, K8, K9, K20, K23, K25, K29, K34, K37	11	29
Yönerge sözlü olarak verilmektedir.	K6, K13, K14, K17, K25, K27, K28, K31, K37, K38	10	26
Sınavlarda yazılı yönerge olmalıdır.	K1, K3, K4, K23, K27, K36, K38	7	18
Yönergeler yazılı verilmektedir.	K1, K2, K15, K17, K23, K30	6	16
Sınavlarda yönerge ara sıra verilmektedir.	K4, K5, K8, K10, K27	5	13
Sınavlarda sözlü yönerge olmalıdır.	K4, K26, K33	3	8
Sorular Türkçe yazım kurallarına uygundur.	K13, K30	2	5
Yönergenin yazılı, sözlü olması fark etmez.	K7, K34	2	5
Yazılı bir yönergeye gerek yok.	K18, K26	2	5

Katılımcılardan %40'ı soruların genellikle açık ve anlaşılır bir dille yazıldığını, %29'u anlaşılmayan soruların bulunduğunu ve öğretici tarafından açıklandığını belirtmişlerdir. Yönergelerle ilgili olarak katılımcıların %26,3'ü yönergenin sözlü olarak verildiğini, %18,4'ü yönergenin sözlü değil yazılı olması gerektiğini, %16'sı yazılı yönergelerde verildiğini, %13,2'si sınavlarda ara sıra yönergelerin kullanıldığını ifade etmişlerdir. Yönergelerin yazılı olarak verilmesi gerektiği yönünde görüş belirten K1 ve K27'nin ifadeleri şöyledir:

K1: "...Her sınav kâğıdında yönerge olmalı. Her sorunun puanını bilmemiz gerekiyor cevaplarımızı buna göre yazabiliriz bazı sorulara fazla bazılara az..."

K27: "...Yönerge sınavlarda genellikle var ama her sınavda olduğunu söyleyemeyiz. Özellikle az soruluk sınavlarda ... sade beyaz kâğıdı verdiklerinde yazılı değil ama sözlü olarak iletiyorlar. Tabii ki yazılı olarak bulunması daha iyidir. Çünkü sınava biraz daha geç gelen öğrenciler kaçırmış olabilirler..."

Tablo 3. Öğretmen adayı öğrencilerin sınavların dil ve anlatım özelliğine ilişkin olumsuz görüşleri
(Table 3. Preservice teachers' negative opinions about grammar and written expression of exams)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Verilen yönerge çok kısıtlı.	K3, K4, K6, K9, K11, K14, K18, K24, K26, K29, K34, K35, K36	13	34
Anlaşılmayan soruları, öğreticiler açıklamıyor.	K5, K7, K9, K10, K18, K21, K24, K32, K33, K36, K38	11	29
Sorular açık ve anlaşılır bir dille yazılmıyor.	K1, K3, K10, K12, K17, K18, K19, K36, K38	9	24
Sözlü yönerge yok.	K3, K5, K11, K12, K24, K26, K34	7	18
Bazı hocalar soruları hazırlamadan geliyorlar.	K8, K9, K14, K16, K17, K27	6	16
Yönerge verilmemektedir.	K5, K12, K28, K32, K33	5	13
Çoğu sınavda yazılı yönerge yok.	K13, K22, K31	3	8
Soruların yazımında Türkçe yazım kurallarına pek uyulmuyor.	K3	1	3

Tablo 3'e göre katılımcıların, %34,2'si verilen yönergenin çok kısıtlı olduğunu, %24'ü anlaşılmayan soruların bulunduğunu ve %29'u anlaşılmayan soruların öğreticiler tarafından açıklanmadığını söylemişlerdir. Katılımcıların %16'sı bazı öğretim elemanlarının soruları hazırlamadan sınava geldiklerini belirtmişlerdir. Anlaşılmayan soruların açıklanmadığı yönünde görüş belirten K7 ve K24'ün ifadeleri şöyledir:

K7: "...Bazen sorunları anlamaya biliyoruz mesela hocam maddelerini mi yazacağız açıklama var mı diyoruz. Hocada diyor ki ben ne yazmışım açıklayınız o zaman açıklayacaksınız ama bazen açıklayınız demediği halde açıklama istiyor. Atıyorum işte 25 puan sadece maddeye verilir mi tabii ki açıklayacaksınız diyor ama öyle bir şey yazmıyor biz nerden bileceğiz açıklayacağımızı..."

K24: "...Bazen soruları anlamakta güçlük çekiyoruz sorduğumuzda ne anladysan o, fakat sınavdan çıktıktan sonra herkes farklı şeyler anlamış oluyor ve farklı şeyler yazmış oluyor yani sorularla ilgili açıklama sınavın basında yapılmıyor..."

Tablo 4. Öğrencilerin sınavların psikometrik özelliğine ilişkin olumlu görüşleri

(Table 4. Preservice teachers' positive opinions about psychometric features of exams)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Farklı zihinsel süreçleri içeren sorular var ancak sorular genellikle bilgi düzeyinde	K4, K5, K8, K10, K11, K12, K15, K17, K19, K20, K23, K24, K26, K29, K33, K34, K35, K37, K38	19	50
Soru sayıları yeterli	K4, K14, K15, K22, K30, K34, K35, K37	8	21
Verilen süre yeterli	K13, K14, K20, K22, K27, K35, K38	7	18
Sorular ölçmesi gereken özelliği ölçüyor	K5, K11, K12, K38	4	11
Bazen fazla soru soruluyor	K30	1	3
Çoktan seçmeli sorular sorulmalı	K2	1	3

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların %50'si soruların farklı zihinsel süreçleri içerdiğini fakat genellikle bilgi düzeyinde olduğunu, %18,4'ü verilen sürenin yeterli olduğunu, %21,1'i soru sayılarının yeterli olduğunu ve %11'i soruların genellikle ölçülmesi gereken özelliği ölçtüğünü belirttikleri görülmektedir. Öğrencilerin %50'si sınavlarda farklı zihinsel süreçte sorular olsa da genellikle bilgi düzeyinde soruların olduğu görüşündedir. Bu görüşü destekleyen katılımcılardan K26 ve K38'in ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K26: "...Hocadan hocaya değişiyor eğer hoca kendi dersin hocasıysa eğitim hocası ise genelde bilgi soruyor Fen edebiyattan gelmişse Teknik eğitimden gelmişse ne biz onu zorluyoruz nede o bizi zorluyor yorum sorusu soruyor 2 tane soruyor cevap veriyoruz yolluyoruz..."

K38: "...Genelde bilgi düzeyinde sorular. Açık konuşmam gerekirse çok nadir hani böyle analiz sentez türü sorular çok nadir. Bilgi basamağında kalıyor..."

Tablo 5. Öğrencilerin sınavların psikometrik özelliğine ilişkin olumsuz görüşleri
(Table 5. Preservice teachers' negative opinions about Psychometric features of exams)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Sınavda genellikle klasik sorular var, diğer soru çeşitleri çoktan seçmeli, doğru-yanlış çok az	K1, K2, K4, K6, K7, K8, K10, K11, K12, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20, K22, K23, K24, K25, K26, K27, K29, K32, K33, K34, K35, K36, K37	29	76
Soru sayıları yetersiz	K1, K2, K3, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K18, K19, K20, K21, K23, K26, K27, K28, K29, K31, K32, K38	24	63
Sorular bilgi düzeyinde	K1, K2, K3, K6, K7, K10, K13, K14, K15, K16, K18, K20, K21, K22, K27, K28, K31, K32, K36	19	50
Sorular ölçmesi gereken özelliği ölçmüyor	K6, K8, K10, K14, K18, K20, K23, K25, K33, K36, K37	11	29
Sınavlarda kapsam geçerliği yok	K13, K19, K20, K22, K23, K28, K32, K37	8	21
Anlatılmayan konudan soru soruluyor	K1, K9, K11, K16, K24, K30, K31, K37	8	21
Verilen süre bazen yetmiyor	K1, K2, K4, K17, K24, K30, K32	7	18
Verilen süre yetersiz	K5, K6, K7, K9, K26	5	13
Sorular çok kapsamlı	K1, K2, K4, K7	4	11
Hiç bilmediğimiz yerlerden soru soruluyor	K5, K16	2	5
Dersle sınavlar birbirleriyle alakasız	K7	1	3

Tablo 5'e göre katılımcıların %76,3'ü sınavda farklı soru çeşitlerinin çok nadir olduğunu genellikle klasik sorularla sınavların yapıldığını, %63,2'si soru sayılarının yetersiz olduğunu, %50'si soruların bilgi düzeyinde ve ezbere dayalı olduğunu, %29'u soruların ölçmesi gereken özelliği ölçmediğini, %21,1 sınavda kapsam geçerliğinin olmadığını, %21,1'i ise anlatılmayan konulardan sorular sorulduğunu belirtmişlerdir. Anlatılmayan konulardan soruların sorulduğu görüşünü belirten katılımcılardan K11 ve K30'un ifadeleri şöyledir:

K11: "...Hoca hiç ders işlememişti. 350 sayfalık kitabı sorumlu tuttu..."

K30: "...İşlemediği yerlerden hocalar sorular sora biliyor. 40 sayfa işlemiştir ama diyor ki vizeden 100 sayfadan sorumlusunuz. Geriye kalan 60 sayfayı bilmediğimiz için yorum yapamıyoruz..."

4.2. Araştırmanın İkinci Sorusuna İlişkin Görüşler ve Yorumlar (Findings and Opinions Related to Second Research Questions)

İkinci soru kapsamında katılımcılara aşağıdaki soru yöneltilmiş, soruyu anlaşılır duruma getirmek amacıyla gerekli durumlarda sondalar kullanılmıştır.

- **2. Soru:** Sınavların puanlanmasıyla ilgili görüşleriniz nelerdir? Açıklar mısınız?

Sondalar (Probes):

- Sınav Öncesi (Before exam)
Soruların puan değerlerinin sınav kâğıdında belirtilmesi
Puanlama anahtarının (yanıt anahtarı) önceden hazırlanması

Sınav Sonrası (After exam)

Nesnel puanlama yapılması

Sonuçların (alınan puanların) kısa sürede duyurulması

Puanlama sonuçlarının öğrencilerle paylaşılması (geribildirim verme)

Öğrencilerle sınavlarda başarıyla yapılan, eksik bırakılan ve yapılamayan sorular hakkında bilgi verilmesi

Sınav sonuçlarına göre konu tekrarları yapılması

Sınav sonuçlarına göre öğretimin yeniden yapılandırılması

Dönemde yapılan farklı sınavları birbiriyle ilişkilendirmesi

Öğrencilerin puanlarına olan itirazlarının gözden geçirilmesi ve sonuç hakkında bilgi verilmesi

Araştırmanın ikinci sorusundan elde edilen bulgular Tablo 6, 7 ve 8'de verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmen adayları öğrencilerin sınavların puanlamasıyla ilgili sınav öncesine ait görüşleri
(Table 6. Preservice teachers' opinions about scoring of exams before it is administered)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Puanlar sınav kâğıdında belirtiliyor	K1, K2, K3, K5, K7, K9, K12, K15, K16, K20, K21, K23, K27, K28, K29, K31, K34, K35	18	47
Yanıt anahtarı önceden hazırlanmıyor	K3, K14, K17, K18, K23, K24, K26, K28, K30, K32, K33, K34, K35, K36, K38	15	40
Puanlamayı neye göre yaptıklarını bilmiyorum	K6, K9, K10, K11, K14, K19, K21, K22, K24, K25, K27, K29, K30, K33	14	37
Puanlar sınav kâğıdında bazen belirtilmiyor	K6, K14, K22, K26, K32, K33, K36	7	18
Bazı hocalar yanıt anahtarı önceden hazırlıyor	K6, K9, K22, K29	4	11
Puanlar sınav kâğıdında belirtilmeli	K1, K4, K8, K10	4	11
Yanıt anahtarı önceden hazırlanmalı	K8, K14, K25	3	8
Yanıt anahtarı sonradan hazırlanmalı	K16	1	3

Tablo 6'ya bakıldığında sınav öncesi puanlama konusunda uygulamalarla ilgili bazı katılımcı görüşlerinin olumlu, bazılarının ise olumsuz olduğu görülecektir. Olumlu görüş bildiren katılımcılardan %47,4'ü puanların sınav kâğıdı üzerinde belirtildiğini dile getirmişlerdir. Olumsuz görüş bildiren katılımcılardan %40'ı ise yanıt anahtarının sınav öncesi hazırlanmadığını, %37'si öğretim elemanlarının puanlamayı neye göre yaptıklarını bilmediklerini, %11'i puanların sınav kâğıdında yer alması gerektiğini ifade etmişlerdir. Yanıt anahtarının sınav öncesinde hazırlanmadığını düşünen katılımcılardan K34 ve K35 şunları dile getirmişlerdir:

K35: "...Yanıt anahtarı önceden hazırlanmıyor, bence daha sonra kâğıt okurken hocalar kendine göre değerlendiriyor..."

K34: "...Yanıt anahtarı bence önceden hazırlanmıyor onu o an kendi yorumuna göre değerlendirdiğini düşünüyorum, hani bunun yanıtı budur demediğini düşünüyorum. Kendi yorumuna göre ya da benim yazdığım yorumum onun kafasındaki yoruma uyup uymadığına bakıyor diye düşünüyorum..."

Tablo 7. Öğrencilerin puanlamada sınav sonrasıyla ilgili olumlu görüşleri
(Table 7. Preservice teachers' positive opinions about scoring of exams after it is adminmisted)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Bazen soruların yanıtları sınav sonrasında açıklanıyor	K1, K4, K5, K6, K8, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K20, K21, K23, K26, K27, K29, K33	17	45
Sınavlar bazen birbirleriyle ilişkilendirilebiliyor	K4, K8, K11, K12, K13, K17, K23, K25, K26, K29, K30, K31, K38	13	34
Nesnel puanlama yapılıyor	K2, K4, K5, K6, K10, K13, K15, K23, K25, K37	10	26
Sınav sonucuma itiraz ettim, sonucum değişmedi	K3, K6, K8, K16, K27, K29	6	16
Sonuçlar belirlenen zamanda açıklanıyor	K9, K15	2	5
Sınavlarda bazen hiç duymadığım sözcükleri öğrenmiş oluyorum	K10	1	3

Tablo 7'ye bakıldığında katılımcıların %45'i sınav sonrasında bazen hocaların sorular hakkında açıklama yaptığını, %34,2'si sınavların birbiriyle ilişkilendirilebildiğini ve %16'sı sınav sonucuna itiraz ettiklerini ama sonuçlarının değişmediğini belirttikleri görülmektedir. Sınav sonucuna itiraz ettiklerini ancak puanlarının değişmediği görüşünü destekleyen katılımcılardan K3 ve K8'in ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K3: "...Sınav sonucuma itiraz ettim, hocamız çok anlayışlı biriydi. Yazılı kâğıtlarını getirdi itiraz eden varsa gelsin baksın dedi ben gittim baktım ama ben haksızdım. Diğer hocalar böyle bişey yaparsanız puanınızı kıracam falan diyorlar dilekçe verilecek diyorlar uğraştırıyorlar, itiraz etmem daha iyi..."

K8: "...Sınava hasta olduğum için giremedim. Sınav ortamı verilmedi kendi odasında yaptı. Aynı sorulara kapsamlı bilgi verdiğim halde en düşük notu ben aldım. İtiraz hakkı ve kâğıdıma bakma hakkı verilmedi. Hayatım boyunca en düşük notu o zaman aldım..."

Tablo 8. Öğrencilerin puanlamada sınav sonrasıyla ilgili olumsuz görüşleri
(Table 8. Preservice teachers' negative opinions about scoring of exams after it is adminmisted)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Sınav sonucuma itiraz etmedim (Öğrenci gerekçeleri: çekingenlik, tehdit, hak ettiğimi aldım, hoca vermez vs.)	K1, K2, K4, K5, K7, K9, K10, K11, K12, K14, K15, K17, K18, K20, K21, K22, K23, K24, K25, K26, K28, K30, K33 K32, K31, K34, K35, K36, K37, K38	30	79
Puanlamada yanlışlık var	K1, K3, K7, K8, K9, K11, K12, K14, K16, K17, K18, K19, K20, K21, K22, K24, K26, K27, K28, K29, K31, K32, K33, K34, K35, K36, K38	27	71
Sınav sonuçlarına göre konu tekrarı yapılmıyor	K1, K3, K4, K8, K11, K13, K14, K17, K18, K19, K20, K22, K23, K24, K26, K27, K28, K29, K31, K32, K33, K34, K35, K36, K37, K38	26	68
Sınav sonuçlarına göre öğretimde yapılandırma yapılmıyor	K1, K3, K4, K5, K6, K8, K12, K14, K15, K16, K26, K27, K28, K29, K32, K33, K38	17	45
Sonuçlar zamanında açıklanmıyor	K1, K3, K8, K14, K22, K23, K27, K28, K29, K31, K32, K34, K35	13	34
Sınav sonrası sorular hakkında bilgi verilmiyor	K1, K2, K8, K9, K10, K19, K22, K25, K30, K34, K36, K38	12	32
Sınavlar birbiriyle ilgisiz	K7, K18, K22, K28, K34, K35	6	16
Bazı hocalar sınavları okumadan puanlandırıyor	K3, K7, K24, K25, K31, K32	6	16
Belirtilen puanlar üzerinden puanlama yapıldığına inanmıyorum	K1, K3, K17, K37	4	11

Katılımcıların %71'i puanlamada yanlışlık yapıldığını, %68,4'ü sınav sonuçlarına göre konu tekrarının yapılmadığını, %45'i sınav sonuçlarına göre öğretimde her hangi bir yapılandırmanın olmadığını, %79'u çeşitli nedenlerden ötürü sınav sonuçlarına hiç itiraz etmediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerden %71'i puanlamada yanlışlık yapıldığı görüşündedirler. Bu görüşü destekleyen katılımcılardan K7 ve K12'nin ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K7: "...Hocalar genelde ne yazdığına göre puan vermiyorlar. Bir sınavımda ben iki üniteye çalıştım bir üniteye çalışmadım, hoca geldi oradan sordu. Benim hiçbir bilgim yoktu derse de girmemiştim resmen hikaye yazdım. Yani önceki konuları karıştırdım yazdım yazdım bütün kâğıdı doldurdum 85 aldım. okusa hayatta o puanı vermez ben çünkü başka bir şey yazmıştım..."

K12: "...Yanlışlık var. Benim başıma geldi. Ben iki soruluk bir sınavın sadece bir sorusunu cevapladım ama 85 aldım. Hocayla samimiyetten dolayı vermiş olabilir..."

4.3. Araştırmanın Üçüncü Sorusuna İlişkin Görüşler ve Yorumlar (Findings and Interprets Related to Third Research Questions)

Üçüncü soru çerçevesinde katılımcılara aşağıdaki soru yöneltilmiş, daha ayrıntılı veri elde edebilmek ve soruyu anlaşılır duruma getirmek amacıyla araştırmacı tarafından gerekli durumlarda sondalar kullanılmıştır.

- **3. Soru:** Sınav ortamının koşullarıyla ilgili görüşleriniz nelerdir? Açıklar mısınız?

Sondalar (Probes):

Sınav ortamının sınav yapmaya uygunluğu

Sınav sırasında gözlemci veya öğretim üyesinin tutumları

Araştırmmanın üçüncü sorusundan elde edilen bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin sınav ortamının koşullarıyla ilgili görüşleri
(Table 9. Preservice teachers' opinions about the condition place where the exam is held)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Sınav ortamı uygundur	K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K11, K12, K14, K15, K16, K18, K19, K20, K21, K22, K23, K24, K25, K26, K27, K28, K30, K33, K34, K35, K36, K37, K38	31	82
Bazı gözlemciler çok sıkı tutuyor	K3, K7, K8, K10, K13, K14, K18, K20, K21, K22, K24, K26, K27, K28, K29, K30, K31, K32, K33, K34, K36, K37	22	58
Gözlemcilerin tutumu olması gerektiği gibidir	K1, K2, K4, K6, K11, K15, K16, K17, K23, K35, K38	11	29
Bazı gözetmenler umursamaz davranıyor	K13, K14, K19, K28, K30	5	13
Sınav ortamı uygun değildir	K17, K29, K31	3	8
Sınav sırasında hocalar çok gezme ve sınav kâğıdımızı incelemese daha iyi olur	K9, K12	2	5
Sınav ortamında kargaşa oluyor	K13	1	3
Sınavdan önce yapılan yer değiştirmeleri bizi rahatsız ediyor	K25	1	3

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların %82'si sınav ortamını uygun bulmaktadırlar. Grubun %58'i bazı gözetmenlerin sınavı olduğundan çok sıkı tuttıklarını, %29'u ise gözetmenlerin olması gerektiği gibi davrandıklarını belirtmişlerdir. Gözetmenlerin sınavı çok sıkı tuttıklarına ilişkin görüş bildiren katılımcılardan K3'ün ifadesine aşağıda yer verilmiştir.

K3: "...Gözetmenlerin tutumunu hiç beğenmiyorum sürekli bize sanki kopya çekecekmişiz gibi davranıyorlar. Hafif hareket etsek hemen kopya mı çekiyorsun diye müdahale ediyorlar. Böyle yapınca üzülüyorum. İşlem başlatacağız deyip bizi korkutuyorlar..."

**4.4. Araştırmanın Dördüncü Sorusuna İlişkin Görüşler ve Yorumlar
(Findings and Interprets Related to Forth Research Questions)**

Dördüncü soru çerçevesinde katılımcılara aşağıdaki soru yöneltilmiş, daha ayrıntılı veri elde edebilmek ve soruyu anlaşılır duruma getirmek amacıyla araştırmacı tarafından gerekli durumlarda aşağıdaki sondalar kullanılmıştır.

- **4. Soru:** Sınav kâğıdıyla ilgili görüşleriniz nelerdir? Açıklar mısınız?
Sınav kâğıdının düzeni (uygun satır boşluğu, madde ve seçeneklerin aynı sayfada bulunması, punto büyüklüğü vb.)
Araştırmamanın dördüncü sorusundan elde edilen bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin kâğıt düzeniyle ilgili görüşleri
(Table 10. Preservice teachers' opinions about the neatness of exam paper)

Katılımcı Görüşleri	Katılımcılar	N	%
Sınav kâğıdının düzeni uygundur	K3, K4, K5, K10, K12, K15, K17, K18, K19, K22, K25, K27, K29, K30, K36	15	40
Sınavda ek kâğıt verilmiyor	K1, K6, K7, K20, K21, K24, K33	7	18
Yanıtlar için verilen boşluk yetmiyor	K1, K7, K11, K18, K32, K33	6	16
Sorular sınav kâğıdının alt tarafında, yanıt şıkları üst tarafta kalabiliyor	K13, K19, K22	3	8
Kâğıt düzeniyle ilgilenmiyorum	K35, K37, K38	3	8

Katılımcıların %40'ı kâğıt düzenini uygun bulmaktadırlar. %18,4'ü bazen sınavlarda ek kâğıdın verilmediğini, %16'sı da yanıtlar için bırakılan boşluğun bazen yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcıların %8'i ise sınavda kâğıt düzeniyle hiç ilgilenmediklerini belirtmişlerdir.

5. SONUÇLAR (CONCLUSIONS)

Aşağıda araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir. Sonuçlar ve öneriler, araştırma sorularına göre düzenlenmiştir.

5.1. Araştırmanın Birinci Sorusuna İlişkin Sonuç ve Öneriler (Finding and Suggestions Related To The First Research Questions)

Yılmaz'a göre sorular dil bakımından açık, seçik, anlaşılır ve yanıtları sınırlı olmalı, gereksiz ayrıntılar yerine öz bilgi, beceri ve tutumları ölçmeye yönelmelidir [15]. Bu çalışmada katılımcı öğrencilerin %40'ı sınav sorularında kullanılan dilin uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Yönergelerin öğrencilere duyurulmasındaki en etkili yöntem, yönergeleri yazılı olarak belirtmek ve sözlü olarak da tekrar etmektir. Öğrencilerin %16'sı yönergelerin yazılı olarak verildiğini, %26'sı sözlü olarak verildiğini, %34'ü ise verilen yönergenin çok kısıtlı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler öğretim elemanlarının bu konuda gerekli özeni göstermediklerini düşünmektedirler. Klasik ölçme araçlarına dayalı sınavlarda, ölçülmek istenen kapsamdaki her bir bilgi ve beceri için ayrı soruların bulunması, kapsam geçerliği açısından önemlidir [16]. Bu nedenle soru sayısının sınav türüne bağlı olarak yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Ancak araştırmaya katılan öğrencilerin %63'ü soru sayılarının yeterli olmadığı görüşündedirler. Öğrencilere verilen sürenin yeterli olması gerekmektedir. Katılımcı öğrencilerden %18'i sürenin yeterli olduğunu belirtmiştir. Fakat öğrencilerden %18'i sürenin bazen yeterli olmadığını ifade ederken %13'ü sürenin yetmediğini belirtmiştir. Sınavlarda yoklanacak olan davranışın; bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarından uygun olan seçilerek ölçülmesi istenmektedir. Yalnızca

bilgi basamağını ölçen soruların yer aldığı bir sınav üst düzey öğrenme becerilerini ölçme konusunda ciddi eksikleri var anlamına gelmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sınavların bilgi basamağında kaldığı görüşündedirler. Bu durumda, öğretim üyelerinin bu konuya önem vermedikleri söylenebilir. Bir sınavın geçerli olabilmesi ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka herhangi bir özelliğe karıştırmadan doğru olarak ölçmesine bağlıdır [17]. Yani ölçülmek istenen temel bilgi ve becerileri amaca uygun olarak ölçmesi gerekmektedir. Ancak öğrencilerin %29'u yapılan sınavların ölçmesi gereken özellikleri ölçmekten uzak olduğunu ifade etmiştir.

5.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Öneriler (Findings and Suggestions Related to the Second Sub-Purpose)

Testin amacını, süresini, yanıtlamanın ve puanlamanın nasıl yapılacağını, sınav süresince uyulacak kuralları içeren bir yönerge testin hemen başında ve cevaplayıcıların dikkatini çekecek biçimde yer almalıdır. Ayrıca iyi hazırlanan bir sınavın yönergesinde, soruların puan değerleri de belirtilmektedir. Yönerge, öğrenciler için sınavda yol gösterici açıklamalardır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %47'si, sınavlarda kullanılan soruların puan değerlerinin belirtildiğini söylemişlerdir. Sınav hazırlama sürecinin en önemli aşamalarından biri de uygulanacak olan sınavın puanlama anahtarının hazırlanmasıdır. Puanlama anahtarı, soru yazım sürecinde soru yazılır yazılmaz hazırlanması gerekmektedir [16]. Bu sayede puanlamada nesnellik sağlanabilmektedir. Katılımcı öğrencilerin %40'ı puanlama anahtarının önceden hazırlanmadığını belirtirken, öğrencilerin %71'i ise puanlama sırasında yanlış puanlamalar yapıldığını dile getirmişlerdir. Sınav sonuçlarının olabildiğince kısa sürede öğrencilere duyurulması ve onlara geribildirim verilmesi önemlidir. Bu sayede sınavda gösterilen başarı hakkında uygun bir bilgilenme ve konu tekrarı yapabilmek için yeterli zaman kalmış olur. Katılımcı öğrencilerin %34'ü sonuçların zamanında açıklanmadığını ifade ederken, %68'i sınav sonrası konu tekrarının yapılmadığını belirtmişlerdir. Sınav sonuçlarına ölçmeyi yapan kişiden (öğretici) ya da ölçme aracından (test) kaynaklanan hatalar karışmış olabilir. Bu nedenle sınav sonucunu öğrenen bir öğrencinin, sonuçla ilgili bilgi almak için itiraz etme hakkı olmalıdır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %79'u sınav sonuçlarına çeşitli nedenlerle itiraz edemediklerini, %16'sı ise itiraz ettikleri halde sonuçlarının değişmediğini ifade etmişlerdir.

5.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Öneriler (Findings and Suggestions Related to the Third Sub-Purpose)

Sınav ortamının fiziksel ve psikolojik uygunluğu da sınavın güvenilirliğini etkileyen etkenler arasında yer almaktadır. Öğrencilere eşit koşullarda sınav yapılabilmesi uygulamada nesnelliğin sağlanması bakımından önem teşkil etmektedir. Oturma yerlerinin, sınav yapılan ortamın ısı ve ışığının biri diğerine göre farklı olmaması gerekir. Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu sınav yapılan ortamın uygun olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum sınavların güvenilirliğini artırdığı yönünde ipuçları vermektedir. Uygulama sırasında gözetim görevini de koşullara uygun yapmak gerekir. Öğrencilerin dikkatini dağıtacak davranışlardan kaçınılması gerekir. Katılımcıların çoğu gözetmenlerin davranışlarından rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. Bu durum sınavın güvenilirliğine önemli ölçüde zarar vermektedir.

5.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Öneriler

(Finding and Suggestions Related to the Forth Sub- Purpose)

Sınav kâğıdının düzenli olması da son derece önemlidir. Öğrencilerin %40'ı kâğıt düzeninin iyi olduğunu söylemişlerdir. Bunun yanı sıra kâğıt düzeniyle hiç ilgilenmeyen öğrencilerde vardır. Sayfa düzeni, yazı düzeni, satır aralığı, yanıtlama için bırakılan boşluk gibi biçimsel özelliklere dikkat edilmesi gerekmektedir. Öğretmen adayları öğrencilerin %16'sını yanıtlamak için bırakılan boşluğun yetmediğini belirtmişlerdir. Soruların yanıtları için verilen boşlukların yetersiz ya da gereğinden fazla olması istenilen bir durum değildir.

NOT (NOTICE)

Bu makale, 20-22 Mayıs 2010 tarihleri arasında Fırat Üniversitesi'nde düzenlenen "9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu"nda bildiri olarak sunulan, Sempozyum Oturum Başkanlarının yazılı önerisi ve Yürütme ve Bilim Kurulu tarafından da "Başarılı" bulunan çalışmanın yeniden yapılandırılmış versiyonudur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Dochy, F., Segers, M. ve Sluijsmans, D., (1999). The use of self-, peer and co-assessment in higher education: A review. *Studies in Higher Education*, 24(3) 331-350.
2. Kutlu, Ö., Doğan, C.D. ve Karakaya, İ., (2008). *Öğrenci performansının belirlenmesi: Performansa ve portfolyoya dayalı durum belirleme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
3. Erdem, A.R., (2005). *Etkili ve verimli -nitelikli- eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
4. Taşpınar, M., (2004). *Öğretmenlik mesleği*. Ankara: Üniversite Kitapevi.
5. Kutlu, Ö., Bal, Ö. ve Koçar, H., (2009). Sınıf öğretmeni adayları öğrencilerin fakültelerinde yapılan sınavlara ilişkin görüşleri. *Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 1-3 Ekim 2009.
6. Popham, J., (1999). *Classroom assessment*. (2th ed.). USA: Allyn and Bacon.
7. Özçelik, D.A., (1997). *Test hazırlama kılavuzu*. Genişletilmiş Üçüncü Baskı, Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları 8.
8. Costin, F., Greenough, W.T. ve Menges, R.J., (1971). Student ratings of college teaching: reliability, validity, and usefulness. *Review of Educational Research*, 41, 511-35.
9. Doyle, T., (2002). *Evaluating teacher effectiveness*. Research Summary. Center for Teaching and Learning, Ferris State University.
10. Birgin, O. ve Gürbüz, R., (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 163-179.
11. Güven, S., (2001). Sınıf öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntem ve tekniklerin belirlenmesi. *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Bildiri Kitabı (413-423), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bolu.
12. Güven, B. ve Eskiürk, M., (2007). Sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntem ve teknikleri. *XVI. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Bildiri Kitabı (504-509), Cilt 3, Ankara: Detay Yayıncılık.
13. Karasar, N., (2004). *tırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

14. Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
15. Yılmaz, H., (2002). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Çizgi Kitabevi Yayınları.
16. Turgut, M.F., (1984). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme Metotları*. Ankara: Saydam Matbaacılık.
17. Tekin, H., (2007). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.